

زمان زکات فطره:

۱) وقت وجوب زکات فطره چه وقت است؟

جواب: دخول ليله القدر (اجماعی) اما تفسیر ليله العيد در رساله‌های فارسی مختلف است:

۱- غروب شب عيد فطر. (امام، فاضل، خویی، سیستانی، وحید، تبریزی)

۲- مغرب (گلپایگانی، صافی)

۳- موقع رؤیت شدن هلال ماه شوال (بهجت)

۴- بعد از اثبات حلول ماه شوال (خامنه ای)

۲) زمان پرداخت زکات فطره را بیان نمایید؟

۱- باید قبل از نماز پرداخت گردد برای کسی که به نماز عيد حاضر می‌شود. (مکارم)

۲- به احتیاط واجب باید قبل از نماز پرداخت گردد برای کسی که به نماز عيد حاضر می‌شود. (مشهور)

۳- تا قبل از زوال برای کسی که به نماز حاضر نمی‌شود. (اجماعی)

۳) آیا زکات فطره را در ماه رمضان یا قبل از آن هم می‌توان پرداخت کرد؟

الف- قبل از ماه رمضان:

- صحیح نیست. (امام، مکارم، بهجت، فاضل، خویی، تبریزی، وحید، سیستانی)

ب- در ماه رمضان:

۱- به احتیاط واجب ندهد. (امام، مکارم، فاضل)

۲- جایز است و بهتر است ندهد. (خویی، تبریزی، وحید، سیستانی)

۳- جایز است اما قصد وجوب نکند به احتیاط واجب. (گلپایگانی)

ج- به قصد قرض مطلقاً جایز است در ماه رمضان و قبل از آن. (مشهور)

۴) کسی که موقع وجوب زکات فطره آن را نپرداخت، وظیفه‌اش چیست؟

الف- اگر عزل هم نکرده (کنار نگذاشته): بعداً باید فطره را بدون نیت ادا و قضا بدهد. (گلپایگانی، صافی،

اراکي، تبریزی)

۱- بعداً به احتیاط واجب باید فطره را بدهد بدون آن که نیت ادا و قضا نماید. (امام، خویی، سیستانی، وحید،

فاضل (به قصد قربت)، مکارم، زنجانی)

۲- بعداً به احتیاط مستحب قضا کند ولی معصیت کرده است. (بهجت)

ب- اما اگر کنار گذاشته است:

۱- به احتیاط واجب پرداخت کند. (مشهور)

۲- به احتیاط مستحب پرداخت کند. (اراکي)

پرداخت کننده زکات فطره:

۵) زکات فطره بر چه کسی واجب است؟

۱- کسی که بالغ و عاقل باشد و بیهوش و فقیر نباشد، باید زکات فطره خودش و کسانی که نان خور او هستند را بپردازد؛ کوچک باشند یا بزرگ، مسلمان باشند یا کافر، دادن خرجی آنان بر او واجب باشد یا خیر. (مشهور)

۲- کسی که بالغ و عاقل باشد و فقیر نباشد... (مکارم، تبریزی)

۳- بنا بر احتیاط بر کسی که بیهوش باشد نیز واجب است. (صافی)

۶) فطره میهمان که فقط شب عید فطر میهمان است و قبل از غروب آمده است، بر چه کسی است؟

۱- بر خود میهمان است. (مشهور)

۲- بر میزبان است. (گلپایگانی، صافی، اراکی، بهجت)

۷) اگر شب میهمان داشته باشد و عید بودن آن شب را بعداً بفهمد، فطره بر چه کسی است؟ حکم مسأله قبل را دارد.

۸) فطره میهمانی که در شب عید (بعد از وقت وجوب زکات فطره) آمده است، بر چه کسی است؟

۱- بر خود میهمان است. (امام، فاضل، صافی، بهجت، مکارم)

۲- به احتیاط واجب بر میزبان است. (خویی، سیستانی)

۹) اگر میهمان فطره خودش را بدهد آیا از عهده میزبان ساقط می شود؟

۱- ساقط نمی شود بدون اذن در تبرع و توکیل. (مشهور)

۲- با توکیل ساقط می شود. (مشهور)

۳- تبرعاً: الف) مانع ندارد مطلقاً. (صاحب عروه، خویی، سیستانی)

ب) با اذن در تبرع مانع ندارد. (امام، فاضل، مکارم، بهجت، تبریزی^۱)

ج) مانع دارد مطلقاً. (گلپایگانی، صافی)

۱۰) زکات فطره زنی که خرجی او را شوهرش نمی دهد بر عهده کیست؟

۱- اگر نان خور کسی دیگر باشد، بر عهده اوست.

۲- اگر نان خور کسی دیگر نباشد، در صورت جمع شدن شرائط بر عهده خودش است.

۱۱) زنی که طلاق رجعی داده شده است آیا زکات فطره اش به عهده خود اوست یا شوهرش؟

اگر نانخور او حساب شود مثلاً در خانه شوهر مانده و شوهرش خرجی او را می دهد، بر شوهر است اما اگر مخارج او را شوهر نمی دهد، در صورت جمع شدن شرائط بر عهده خودش است.

۱۲) فطره دانشجو و سرباز و زندانی و مانند اینها که دولت خرجی آنها را می دهد بر چه کسی است؟

دولت تکلیف ندارد و اگر شرائط در خودشان جمع است، خودشان باید زکات فطره را بپردازند و اگر نان خور

شخص دیگری هستند باید او زکات فطره را بدهد.^۲

مصرف زکات فطره:

۱۳) زکات فطره را در چه مواردی می توان مصرف کرد؟

۱- در هر یک از هشت مورد مصارف زکات می توان مصرف کرد و احتیاط مستحب به فقراى شیعه داده شود.
(امام، زنجانی)

۲- احتیاط واجب فقط به فقراى شیعه داده شود. (گلپایگانی، صافی، سیستانی، مکارم، وحید)

۳- بنا بر اظهر جایز است به فقیر مستضعف یعنی کسی که نه اهل ولایت است و نه دشمن شیعه. (بهجت)

۱۴) زکات فطره را چگونه می توان به طفل فقیر شیعه داد؟

الف- به مصرف او برساند. (مشهور)

ب- ملک طفل نماید به واسطه دادن به ولی طفل. (مشهور)

۱۵) آیا زکات فطره را به گناه کار می توان پرداخت کرد؟

الف- شرابخور:

۱- جایز نیست. (خویی)

۲- به احتیاط واجب ندهند. (مشهور)

۳- به احتیاط مستحب ندهند. (اراکى)

ب- کسی که آشکارا معصیت می کند:

۱- به احتیاط واجب ندهند. (مشهور)

۲- به احتیاط مستحب ندهند. (اراکى)

ج- مرتکب کبیره: به احتیاط واجب ندهند. (زنجانی، امام)

د- بی نماز: به احتیاط واجب ندهند. (امام، خویی، سستانی، تبریزی)

ه- کسی که فطره را در معصیت مصرف می کند: نباید فطره بدهند. (مشهور)

۱۶) چه مقدار از فطره می توان به مستحق داد؟

الف) کمتر از یک صاع نباشد:

۱- به احتیاط واجب. (مشهور)

۲- به احتیاط مستحب. (سیستانی)

ب) بیشتر از مخارج سال نباشد:

۱- فتوی. (بهجت)

۲- به احتیاط واجب. (امام، فاضل)

۳- جایز است تا حد غنی. (صاحب عروه و مشهور)

۱۷) آیا جایز است زکات فطره را به عنوان هدیه به فقیر داد؟

در ظاهر می‌تواند به صورت هدیه بدهد بطوری که دروغ نشود، ولی باید هنگام پرداخت قصد زکات فطره داشته باشد اما گفتن لازم نیست.

۱۸) آیا بردن زکات فطره به شهر دیگر جایز است؟

۱- زکات فطره را کنار گذاشته:

الف- اگر فقیر در شهرش پیدا می‌شود، احتیاط واجب به جای دیگر نبرد. (مشهور)

ب- اگر فقیر در شهرش پیدا می‌شود، احتیاط مستحب آنست که به شهر دیگر نبرد. (اراک، بهجت)

۲- زکات فطره را کنار نگذاشته: در این صورت می‌تواند به شهر دیگر ببرد.

۱۹) پرداخت زکات فطره به واجب النفقه چگونه است؟

۱- جایز نیست، ولی دیگران می‌توانند فطره شان را به او بدهند. (مشهور)

۲- اگر واجب النفقه بدهکار باشد و نتواند بدهی خود را بدهد، می‌شود زکات فطره را به او داد، مگر اینکه بدهی مربوط به خرجی و نفقه باشد که در این صورت احتیاط واجب آن است که بدهی او را از زکات ندهد. (مشهور)

۲۰) آیا غیر سید زکات فطره‌اش را می‌تواند به سید بدهد؟

سید می‌تواند به غیر سید و سید زکات فطره بدهد گرچه نان خور او سید نباشد، اما غیر سید نمی‌تواند به سید زکات بدهد گرچه نان خور او سید باشد.

۲۱) اگر فطره را به کسی بدهد بعد بفهمد فقیر نبوده، حکمش چیست؟

۱- باید پس بگیرد. (خویی، وحید، تبریزی، سیستانی، گلپایگانی، صافی)

۲- می‌تواند پس بگیرد و اگر از بین رفت یا پس نگرفت، باید از مال خودش دوباره زکات را بدهد. (امام، فاضل، مکارم، بهجت)

۳- اگر در تشخیص فقیر کوتاهی نکرده لازم نیست دوباره زکات بدهد. (فاضل، مکارم)